

[Ejsing.]

Beløb kan betales tilbage til den Tid. Det vilde dog være glædeligt, om vi kunde foretage større Afskrivninger; der er noget betænkeligt ved den stadig større Gæld, især naar Kommuner og private følger efter. Vi lægger derved en Byrde paa vore Efterkommere, som de vil faa ondt ved at klare.

Det er efterhaanden blevet saaledes, at alle ser hen til Staten, men Staten er jo os selv. Det er derfor ikke ganske uden Betænkelighed, at alle Kriseforanstillinger skal finansieres af Staten. Vi kan dog ikke blive fri foreløbig, saadan som vi sidder i det. Og foruden Gælden og de direkte Udbetalinger er der jo de af Staten ydede Garantier, Forskud o. s. v. Jeg ved ikke, hvor stort et Beløb de drejer sig om. Der er f. Eks. Garantien for Husmandskreditforeningerne og for Sønderjyllands Kreditforening, om hvilke Garantier jeg dog ikke vil antage, at de bliver effektive. Men hvordan forholder det sig med Statens Laan til Boligfonden, Husmandsllaanene, Industri-, Haandværk- og Eksportkreditterne o. s. v.? Jeg ved ikke, om man har nogen Opgørelse over, hvor store Summer det drejer sig om. For et Par Aar siden fik vi en delvis Opgørelse over nogle af disse Ting.

Naar Staten laaner eller garanterer for Laan overfor Institutioner, hvis Underskud den selv skal betale, hjælper det ikke saa meget, at man opfører Pengene som Laan, man har til gode, medmindre man mener, at de paagældende Institutioner kan administrere billigere, hvad jeg for øvrigt er tilbøjelig til at tro de kan. Der er vist adskillige Institutioner, der administreres billigere, maaske for det halve af, hvad Statsdrift vilde koste. Jeg kunde have Lyst til at nævne et lille Eksempel. Der skulde bygges en Lade. Der blev udarbejdet Overslag o. s. v. af Autoriteterne, og Laden skulde koste 28 000 Kr. Folketingets Finansudvalg sagde kort og godt: de Penge kan vi ikke bevilge, og det var meget fornuftigt. Den paagældende Institution kunde dog ikke undvære en Lade, naar Kornet skulde i Hus. Bestyrelsen søgte saa igen Finansudvalget, dette sagde: 10 000—11 000 Kr., og der blev svaret fra Bestyrelsen: Ja, det kan lade sig gøre, naar vi selv maa bygge. Saaledes skete det, de 28 000 Kr. gik ned til 10 000 Kr., Laden staar der nu og er god og brugbar. Hvorfor det skal være saa dyrt, naar Staten har med det at gøre, er mig ikke ganske klart.

Det Arbejde, der er gjort for at skaffe Udgifterne ned, skulde gerne fortsættes af Befolkningen. At det i mange Tilfælde sker,

tvivler jeg ikke om, men at der er meget tilbage endnu, er der heller ingen Tvivl om. Naar det f. Eks. er oplyst, at vi bruger Spiritus for 200—300 Mill. Kr., Tobak for 150 Mill. Kr., Kaffe for 100 Mill. Kr., Slikkerier for 35 Mill. Kr. om Aaret o. s. v., saa er det jo store Summer, og at der kunde spares noget der, synes jeg er udenfor al Tvivl. Finansministeren vilde dog neppe være helt glad, om man pludselig holdt op at drikke og ryge o. s. v., det vilde jo betyde en Nedgang i Indtægter paa ca. 100 Mill. Kr. Men om vi sparede en lille Smule paa det, kunde maaske være til Gavn for os og ikke til Skade for Statskassen. Der er blevet sagt eller skrevet, jeg ved ikke hvilket, at vi maa blive borgerlige, ja, spidsborgerlige i vor daglige Økonomi. Jeg tror, der er noget om det. Vi skulde vist gerne være lidt mere borgerlige, end vi er. Vi har faaet Lyst til at tage alting med. Radioen f. Eks., som nu gør saadan Lykke over hele Landet, maa jo nærmest betegnes som Luxus. Den gør dog sin Nytte, hvad jeg senere skal omtale, idet den altid heldige Trafikminister, som det hedder, har fundet paa, at den kan bruges til at bygge Teater for. Vi har Brug for en Rousseau, der kunde prædike „tilbage til Naturen“. Det var ganske vist nærmest en kulturel Reform, han slog til Lyd for, men den greb videre om sig, end han vist havde tænkt sig. Eller en Mand som Gandhi, der nu i Indien har prædiket, at man skal vende tilbage til Spinderokken, og som haaber, at han derigennem baade nationalt og økonomisk kan rejse sit Folk. Om det nu lader sig gøre, er ikke saa ganske sikkert, men at der er noget i disse Betragtninger, synes jeg ikke der kan være Tvivl om. Saa længe vi bliver ved at mene, at Staten skal klare det hele, kommer vi ikke paa ret Køl igen. Der er saa mange Maader, vi er nødt til at yde Hjælp paa, og der er ydet Hjælp, men Tilfredsheden er ikke øget dermed. Der er ganske sikkert mange af os, som husker Firserne og Halvfemserne. Da var det ogsaa knappe Tider — da kunde man købe en Gris for 50 Ø. og en Ko for 100 Kr.; de Priser, vi har nu, er dog adskilligt bedre, men Udgifterne forstod man ganske anderledes at holde nede. At man efterhaanden nogle Steder begynder at indføre Beparelser, viser sig f. Eks. deri, at ikke saa ganske faa Amtskommuner baade i Fjor og nu igen i Aar har kunnet nedsætte deres Skatter. Jeg nævner ogsaa dette, at der for nylig var 34 Kommuner, der vilde optage Laan paa tilsammen 17 Mill. Kr., men da Indenrigsministeren sagde, at Be-